

Oponentský posudek diplomové práce

Jazykový rozbor vybraných barokních písní obsažených v Kancionálu českém Václava Matěje Šteyera

Autor: Kristýna Králová

Vedoucí práce: doc. PhDr. Naděžda Kvítková, CSc.

Oponent: PhDr. Martina Šmejkalová, Ph.D.

Diplomová práce Kristýny Králové *Jazykový rozbor vybraných barokních písní obsažených v Kancionálu českém Václava Matěje Šteyera* rozšiřuje řadu diplomových prací, které v poslední době vznikly na katedře českého jazyka a které se věnovaly jazykovým analýzám starých a starších českých památek.

Kristýna Králová předložila pracné a poctivě zpracované dílo. Kromě toho z textu vysvítá osobní zaujetí tématem, vyplývající z její druhé specializace, kterou je hudební výchova. Svoji práci přehledně rozdělila na část teoretickou a část výzkumnou. V části teoretické krátce shrnula výsledky dosavadních bádání a představila užité výzkumné metody. V rámci výzkumné části analyzovala postupně jednotlivé jazykové roviny *Kancionálu českého Václava Matěje Šteyera* - pravopisnou, hláskovou, morfologickou i syntaktickou. Dospěla k závěru, že pravopis kancionálu odpovídá bratrské normě, rovněž hláskosloví se řídí kralickým územ, v tvarosloví a syntaxi konstatovala podobnost se současným stavem a soustředila se na postižení dílčích odchylek. Všimla si i lexika a stylu díla – zajímavý je např. slovníček vybraných lexikálních jednotek obsažených v kancionálu (str. 83).

Slabinou této jinak odpovědně zpracované studie je její formulační stránka: opomenutí interpunkce někdy vede k nechtěné jazykové komice (*Dále nutno připomenout bádání Aleny Jaklové, která se věnuje lingvistickému rozboru barokních památek a dalších badatelů z Jihočeské univerzity*, str. 8; dále např. 82), některé formulace nedávají dobrý smysl (*Seznam je doplněn stranou, na které se píseň v 2. vydání Kancionálu českého vyskytuje a kancionály do konce 18. století*, str. 16; *Protestantská náboženství nemají mariánskou úctu ani úctu ke svatým*, str. 31; *Kvantitu nad přivlastňovacími zájmeny vysvětluje D. Šlosar...*, str. 55; dále např. na str. 32, 39, 47), či jsou dokonce zavádějící (*Protetické v se vyskytovalo v dochovaných tiscích od 14. (sic) století*, str. 48; *Ó, dušičko má přemilá není věta*, str. 71; dále např. str. 6, 49). Místy si diplomantka odporuje (např. str. 54), vyvarovat by se měla i redundantního opakování (např. str. 5, 34).

Nepečlivé formulování je rovněž příčinou tvrzení, s kterým nelze souhlasit, a sice *V rukopisných textech se diakritický pravopis nepoužíval* (str. 53); srov. např. jen Lobkovický rukopis Dalimilovy kroniky.

Ke škodě práce jsou také přehlédnuté literární chyby, byť ojedinělé, někdy zamlžující smysl (kancionál z roku 1883, 1887?, str. 15, obecní písně?, str. 31; dále např. str. 9, 43).

O některých tvrzeních mám pochybnosti a prosím, aby se k nim diplomantka při obhajobě vyjádřila.

Str. 49 – K diftongizaci dochází v **předponě** vý-, např. *zvejsenou*...

Str. 51 – Prosím blíže objasnit termín *dlouhé c*.

Str. 60 – Uvítala bych subtilnější hodnocení substantiv/adjektiv – ztotožňuji se s hodnocením *poddaný* jako substantiva, u *nevinný* bych se přiklonila k adjektivu. O co diplomantka svou klasifikaci opírala?

Str. 65 – Z jakého důvodu hodnotí spojení typu *Jsa hoden, být pilen* jako opisné pasivum?

Str. 66 – Infinitiv *užiti* bych nehodnotila jako chybu, spíš bych ho pokládala za pozůstatek staršího stavu. Stejně tak není na místě distance na str. 67 (imperativ *neber*), uvedený tvar pravděpodobně vychází z historického paradigmatu.

Autorka často, bohužel bez přesnější kvantifikace, hodnotí frekvenci analyzovaných jazykových jevů (jev *převládá* – str. 62, je ho *nepoměrně málo* – str. 59, vyskytuje se *nejčastěji* – str. 74, 75 a další). Prosím, aby popsala výzkumné metody, které ji vedly k uvedeným závěrům.

Veškeré připomínky jsem zanesla přímo do diplomové práce.

Je však potřeba přiznat, že zmíněné nedostatky jsou při rozsahu analyzovaného materiálu do jisté míry pochopitelné. V žádném případě nepřeváží fakt, že se jedná o studii poučenou, při jejímž zpracování musela diplomantka vyvinout značnou iniciativu a samostatnost, a to zejména při sběru a zpracování jazykového materiálu (pozoruhodná je rozsáhlá příloha DP – transkripce 134 písní, z nichž autorka vycházela). Proto mohu konstatovat, že diplomová práce Kristýny Králové *Jazykový rozbor vybraných barokních písní obsažených v Kancionálu českém Václava Matěje Šteyera*

vyhovuje nárokům kladeným na diplomovou práci, a doporučuji ji tedy k obhajobě.

Návrh klasifikace: *dobře*

PhDr. Martina Smejkalová, Ph.D.

V Praze 1. 5. 2006